

Fiske: försäljning m.m.

Jag har rott många gånger till Falsterbo. Vi sålde med fisk till 'röjemammaerna'/de som rökade fisken/, de va så bra å handla med. När vi sålde te' "schåere", sådana som foro omkring och sålde, va' dä' med värre. De krånglade alltid.

Landflundror fanns det gott om då för tiden. De rensades, torkades och hängdes upp.

Landflundror

Grimeskrubban gick ute på 'buskebonnen' - precis som i ett klöverstycke med tång.

Skrubban.

Slättor - flundror.

Piggvaren fanns ute på lerbonnen, som började vid 12 fannars djup, men 'butter' gick ibland ända upp till land. De som vägde upp till 2 hg. kallades 'räknebuttor' upp till 5 hg. små buttor, över fem hg. större buttor. Räknebuttorna gingo mest till köket. De små betalades med ungefär halva priset mot de större.

Piggvaren.

Butter

Marsvin - tumlare- kokte de tran av. En kamrat till far och han hade fått en tumlare om stjärten och lyckdes få den i båten. De hängde den i stugan och

skar opp den. Sen kokte de tran på den. Fruntimren orkade knappt rulla opp den på rullebören. Tunlarna gå som ett hjul.

Själhunden ä' vi galna på, för han brukar äta av fiskarna på våra redskap. Men han är så slug, så han biter av fisken bakom huvudet, så att detta får sitta kvar på redskapet.

Äräj. "Dä' ä' gott om räjä" och "Stryga räjä", brukade de säja. Dessa sattes på krok som lockbete, och ett par är tog fisken bra på dem, men sen tog de inte på räjen heller.

Vi svenskar brykade ofta vara vid danska sidan. Vid Kallbo och Kjöge har jag fiskat meed.

På 'Skovshued' brukade de säja: "Få nu inte svenskarna komma hit, så få vi inte sätta spättegarn vid Hälsingborg!!!"

Själhunden.

"Räjä"

3659

11:9
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3.

Fiske:

Jag började fiska, då jag var 17 ar och slutade upp i fjor. En var fattig då. Ibland kunde en få en fisk-lever, ibland en fiskarumpa på bröet.

Garnen voro inte så dyra då, men man hade ju dåligt betalt. Ett sillagarn kunde man då få för en 15 Rd. Här användes då jag började alla möjliga slags mynt, mest tyska och danska: 1 'Preussenthaler' - 16 Daler. 1 Daler - 17 öre. 1 dansk Mark / plätar/ - 33 öre. 16 styver - 8 öre.

På fars tid var sillegarnen av hör / län/. Garnen tjärades och sattes ut i augusti och fingo stå ute till oktober. I dessa smälade, stackade garn fick de stor, fet sill. Förut hade de 'manser', sillegarn, som va' storhålade / 20 ..... på alnen/. I Nordsjön nyttjas 'näringe'. Österpå / i Blekinge/ började de på med 27 - 30 . Någon här hade skaffat sådana.

Fiske.

Vi började med att fiska 'kåssor' och slutade med ålahömmor. Till de förra gjordes tjuor av vior. Varje fiskare skulle ha 4 - 5 'kåssor' och skulle förnyas varje år. Jag måste gå omkring och göra sådana åt dem.

Omkring 'fastlanstid' / fastlagstid / Började vi fånga med 'kåssor' - 'Kåssor', 'draggsor' - vad . 'tubbesor' - skall vävas i väv av bomullsgarn. 'Tubbus' - småfisk - från små, små till en hands storlek.

Man tog små tubbus, ägg och mjöl, kryddades bra och bakes som en kaga på ett pannejärn.

'Nacktubbus'. Huvudet skars då av tubbusen, som koktes och stektes.

Maten var det inte så över sig med. En husman kunde dock föda upp en gris på en 7 - 8 pund, så då blev det ju en hel del av den.

Mor köpte 'schurred milk' / sur mjölk /, och vi inbillade oss, de va 'syltemilk' / uppkokt fårmjöl / å smet på brödet. Ibland kunde en som sagt få en fisklever eller en fiskarumpa på brödet.

'Kåssor'
Håmmor.

Draggsor,
Tubbeso.
Tubbus.
Tubbuskaga

Nacktubbus.

Schurred
milk. Sylte-
milk.

3659

W. g.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—
5

"Krabor" /draggär/.

Förr då de hade ont om järn, hade de inga draggär utan "krabor". Dessa gjordes av eg /ek/. Två ungefär en m. långa stänger i kors bands ihop. I stängerna ändar var borrarhål, och i dessa sattes fyra enekäppar. En sten bands på som tyngd undertill och i korset bands linor.

"Krabor"
/draggär/.

Garnens utläggning:

Förr var här 16 storbåtar - nu är här bara tre: två slogs sönder av den svåra stormen häromdagen. Vi trodde inte den skulle bli så svår, annars hade vi nog i tid halat upp dem; nu ä' de alldeles sönderslagna och motorerna sjunkna.

Sillen gick 'strivis' så det gällde att komma inom 'striven' med garnen, om vi skulle få någon sill. Den ene båten seglade fortare än den andra, så på det viset 'strydde' vi c:a en svensk mil.

Vi började om framtiden /våren/ och gingo 4 - 5 min. utåt och kunde få litet sill / fingo sedan 30 öre valen/. För å hitta sillen gick man ut 'en timme' och började med 'att slå garnet 3 famnar'. "Vi ha sla't fem", hörde man från en båt, men ibland ljög de med 'slaget', fast man nog visste, var de varit. De va kobbelinernas längd. Kobbarna va ensdana.

I slutet sattes en 'stöje' eller 'prick'. När garnet står fast, rivs det inte itu, men annars blev det ramponerat.

3659

"Ta med" /ta sikte till sjös/.

För att veta var vi hade garnen, måste vi "ta med". Äspö mölla va så bra- vi kunne gagne henne ända ut till Bedinge. Nu ha vi Jordberga och "Tyskegården". Ungefär två svenska mil kunde man "ta meed", men sen gick det knappast längre.

Nr
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—
7.
—

"Ta med".

3659

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8.

Lämpligaste temperaturen för sillen: ?.

Sillen skall ha 13 - 14 gradigt vatten, men en gång gick den på svalare vatten. På senare tider ha vi för att kunna ta reda på temperaturen haft med oss en litersflaska väl tillkorkad. Under flaskan ha vi fäst tyngder av bly, så den lätt skall sjunka. Då den sänkts ner till 6 fannars djup, drages korken upp och flaskan fylles med vatten. Flaskan hissas kviskt upp och temperaturen mätes.

Temp. mätes
på 6 fannars
djup.

3659

"Lynga sill"

Gällna sill:

Ibland kunde en hel'snes'/tjog/ fruntimmer
sitta och 'gällna'sill. De hade 2 öre valen.

De fruntimmer, som 'lyngade'- plockade sillen
av näten, hade 33 öre om dagen - någon gång kunde de
möjligen få något mera.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lynga'sill.

Gällna sill

3659

O: a
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
10.

Kläder.

Far hade en kort, stackig tröja med silverknappar
framtill.

14 dar före ruen skulle tas av, fick man sina linne-
byxor, men det dröjde inte länge, förräm lären syntes.

Träskorna voro litet tillspetsade framtill, och man
fick liksom ett halvt ägg fram på foten och sidorna.
Frumtinren hade bleckgjorar på sina träskor, karlarnas
vor av järn.